

اصول گواهی نویسی در معاینات زنان

دکتر فروغ سادات سیاح ملی
متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت

تعریف گواهی پزشکی

- 1- یک سند است.
- 2- دارای اعتبار میباشد.
- 3- در باره سلامت یا بیماری یا امری مربوط به پزشکی که توسط پزشک تنظیم میشود.

**گواهی نامه های پزشکی به دو
گروه عمده تقسیم می شوند:**

**الف) گواهی نامه های پزشکی معمولی
ب) گواهی نامه های پزشکی رسمی**

گواهی نامه های پزشکی معمولی

- ▶ این گواهی نامه ها به تقاضای شخص بیمار صادر و تحویل وی می شود.
- ▶ (هنگام تنظیم این گواهی نامه ها احراز هویت و درج مشخصات کامل بیمار، سیربیماری، مدت استراحت پزشکی و در صورت رضایت بیمار، نوع بیماری وی بایست اعلام شود. بدیهی است که پزشکان حتماً باید از صدور گواهی برای بیماری که شخصاً آن را معاینه و ویزیت نکرده اند اجتناب ورزیده و تحویل فرد فاقد هویت یا صلاحیت لازم خودداری نماید.)

گواهی نامه های پزشکی رسمی

این گواهی نامه ها در پاسخ به پرسش های سازمان های قضایی، دولتی و مراجع قانونی صادر می شوند. از آن جمله موارد زیر می توان نام برد:

1- گواهی نامه برای استخدام (گواهی سلامت) یا خارج شدن از استخدام (ازکارافتادگی) در دواير دولتی

2- گواهی نامه برای معافیت از خدمت نظام وظیفه

3- گواهی نامه برای شرکت در مجامع گوناگون نظیر مسابقات ورزشی، سفر حج
4- گواهی نامه تندرستی برای رانندگی

5- گواهی نامه برای سازمان هایی که خسارت جانی بیماران را جبران می کنند نظیر شرکت های بیمه

6- گواهی های صادره بنا به درخواست مراجع قضایی

قوانین مربوط بہ گواہی پزشکی

ماده 538 کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی

- ▶ هر کس شخصاً یا توسط دیگری از خدمت دولت یا نظام وظیفه یا برای تقدیم به دادگاه گواهی به اسم طیب جعل کند به حبس از شش ماه تا یک سال یا سه تا شش میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد. موارد مذکور در ماده فوق، از مهم ترین و شایع ترین دلایلی است که فردی برای اخذ گواهی خلاف واقع به پزشک مراجعه می نماید.

▶ در حالتی که شخصی برای معافیت خود به اسم طبیب مرتکب جعل می شود، این نوع جعل از انواع جعل مادی می باشد که احراز آن نیز با کارشناسی از خود نوشته و گواهی امکان پذیر می باشد.

▶ بدین لحاظ است که قانون گذار
برای جلوگیری از صدور چنین
گواهی هایی که نتیجه آن ها
ممکن است ایراد خسارت به
دولت یا اخلال در امور باشد، علاوه
بر ماده 538، ارتکاب آن را توسط
پزشکان به طور مستقل پیش
بینی و مجازات شدیدتری را برای
آنان در نظر گرفته است.

ماده 539 قانون مجازات اسلامی:

هر گاه طیب تصدیق نامه برخلاف واقع در باره شخصی برای معافیت از خدمت در ادارات رسمی یا نظام وظیفه یا برای تقدیم به مراجع قضایی بدهد به حبس از شش ماه تا دو سال یا به سه تا دوازده میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.

جرم صدور گواهی خلاف واقع توسط پزشک، به جرم شهادت کذب شباهت دارد.

اما این جرم در فصل پنجم کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی تحت عنوان جعل و تزویر، آورده شده است.

جرم صدور گواهی خلاف واقع توسط پزشک در واقع از انواع جعل معنوی می باشد زیرا مرتکب ابتدا با قلب حقیقت در ذهن خود، امری خلاف حقیقت را در ذهن می سازد و سپس آن را به صورت نوشته در آورده و تأیید می نماید. احراز ارتکاب این جرم تنها از طریق گواهی خلاف ممکن نیست بلکه از طرق دیگر از قبیل انجام معاینه مجدد عملی خواهد بود.

عناصر جرم گواہی
خلاف واقع توسط
پزشک

خصوصیت مرتکب

1

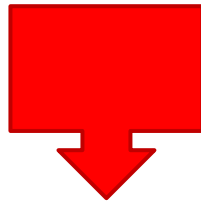
در ماده 539 عنوان طبیب یعنی باید آموزش های لازم در رشته پزشکی را به اتمام رسانده باشد. گواهی نامه ای که او را به عنوان پزشک معرفی می نماید کسب کرده باشد.

دارو ساز، دام پزشک، ماماها و سایر متصدیان علوم وابسته به علم پزشکی از شمول این ماده نمیباشد.

2 غیر واقعی بودن گواهی

این جرم یکی از مصادیق جعل
معنوی میباشد. یعنی پزشک
امر غیر حقیقی را به صورت
واقعه حقیقی جلوه میدهد.

غیر واقعی بودن گواهی

**قسمتی از
محتوی را در
بر گیرد.**

مثال: بخشی از گواهی غیر واقعی باشد.
ذکر عمل جراحی واقعی با ذکر تاریخ غیر
واقعی

**تمام
محتوی را
در بر گیرد.**

مثال : نوع بیماری که در شخص وجود ندارد
در برگه گواهی منعکس نماید.

سوء نیت یا قصد مجرمانه

3

تغییر حقیقت را آگاهانه و از روی عمد انجام دهد.
هرچند وجود سوء نیت خاص در مرتکب جرم لازم
است، اما این جرم از دسته جرایم مقید به نتیجه
نمیباشد.

بلکه جرم مطلق است.

صرف ارتکاب عمل بدون توجه به نتیجه مجرمانه
موجب تحقق جرم واهد شد.

ماده 540 قانون مجازات اسلامی :

- ▶ **برای سایر تصدیق نامه های خلاف واقع که موجب ضرر شخص ثالثی باشد یا آن که خسارتی بر خزانه دولت وارد آورد، مرتکب علاوه بر جبران خسارت وارده، به شلاق تا 74 ضربه یا به دوپست هزار تا دو میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.**

با مقایسه متن ماده 540 با ماده 539 ملاحظه می گردد که ماده 540 قلمروی وسیع تری دارد و شامل هر گونه گواهی نامه خلاف واقع می گردد.

اما تأکیدی که در ماده 540 مبنی بر ضرر شخص ثالث یا وقوع خسارت به خزانه دولت آورده شده است، قابل بررسی می باشد زیرا ممکن است برای تحقق این جرم صرف صدور گواهی نامه خلاف واقع کفایت نکند و ضروری باشد تا ضرری به شخص ثالث یا خزانه دولت وارد گردیده باشد.

بنابراین برای ایجاد مسوولیت کیفری علاوه بر احراز ارتکاب عمل، لازم است ضرر هم واقع شده باشد و این ضرر با گواهی نامه خلاف رابطه سببیت داشته باشد.

ماده 540 + ماده 5

مصادق آن:

گواهی نامه پزشکی
قبل از ازدواج

ماده ۶۴۸ قانون مجازات اسلامی

- ▶ اطباء و جراحان و ماماها و داروفروشان و کلیه کسانی که به مناسبت شغل یا حرفه خود محرم اسرار می‌شوند هر گاه در غیر از موارد قانونی، اسرار مردم را افشا کنند به سه ماه و یک روز تا یک سال حبس و یا به یک میلیون و پانصد هزار تا شش میلیون ریال جزای نقدی محکوم می‌شوند.

خصوصیات کلی

یک گواہی

(گزارش)

مناسب

1- صحت و درستی

اطلاعات مندرج در گزارش بایستی صحیح باشد. بدین منظور تنها اطلاعاتی که پزشک از طریق بررسی مستندات و مشاهده و معاینه بدست آورده در پرونده یادداشت و سپس در گزارش ذکر نماید.

2- اختصار

تبادل اطلاعات به طور خلاصه سبب سهولت در فهم آن است. گزارش طولانی دقت را ضایع و برای خواننده خسته کننده است.

3- مربوط بودن

تنها اطلاعات ضروری و
لازم نوشته شود.

4- جامع بودن

- ▶ در عین اختصار جامع و حاوی تمام اطلاعات باشد.

5- ساختار داشتن

- ▶ اطلاعات ساماندهی و مرتب شده و دارای ساختار مناسب، آسان تر قابل درک و فهم است. از طرف دیگر این کار از فراموشی شده ثبت و درج نکات لازم و ضروری جلو گیری میکند.

► به طور کلی ساختار
هر گزارش کارشناسی
پزشکی قانونی در
حوزه معاینات شامل
سه بخش اصلی
است.

بخش های اصلی یک گواهی

بخش هویتی

- 1- تاریخ معاینه
- 2- مرجع درخواست کننده
- 3- محل معاینه

یافته های
بالینی

بخش نظرات
کارشناسی

بحث احراز هویت

▶ شاید مهمترین نکته در فرآیند معرفی شدگان موضوع احراز هویت باشد.

▶ مثال:

- ▶ از صاحب اثر انگشت فوق
- ▶ از صاحب عکس الصاقی ممه‌ور به مهر

تاریخ

حروفی و
عددی

حروفی

زمان

سال / ماه / روز (---/--/--)
ساعت : دقیقه (00:00)

مستند سازی یافته های بالینی

- ▶ وسعت و کیفیت معاینات و بررسی های انجام شده برای مراجعه کنندگان و نحوه کسب نتیجه و ماحصل کار را نشان میدهد.
- ▶ مستند سازی یک ابزار ضروری برای ایجاد ارتباط صحیح بین پزشکان و افراد دخیل در معاینات هست.
- ▶ در اغلب موارد تصمیمات و اقدامات بعدی و احیانا تجدید نظرهای مرتبط با سیر پرونده مبتنی بر اطلاعات و مستندات موجود در پرونده است.
- ▶ مستند سازی اطلاعات ثبت شده باید به آسانی قابل بازیابی و خواندن باشد.

ویژگی های مستند سازی

توضیحی باشد.

دقیقا آنچه مشاهده شد شرح داده و مستند شود.

صریح باشد.

اظهارات مبهم و کلی گویی اجتناب شود.

به هنگام باشد.

اطلاعات کسب شده از معاینات باید به سرعت ثبت شود.

واضح و مداوم باشد.

خوانا

مرتب

املاء صحیح

نقطه گذاری و جملخ بندی صحیح ضروری است.
بیا روش منطقی و متوالی و به طور مستمر ثبت شود.
جای خالی گذاشته نشود. چنانچه جای خالی گذاشته
شود یا یک خط خالی وجود داشته باید بر روی آن خط
کشید.

اشتباهات ثبت شود.

- ▶ در صورت وجود اشتباه هرگز نباید نکته ثبت شده در پرونده پاک شود. بلکه بر روی آن قسمت اشتباه خط کشیده و در پارانتر مطلب صحیح نوشته شود.
- ▶ تذکر مورد نظر باید خوانا باشد و اطلاعات صحیح نوشته شود. سپس با درج تاریخ پاراف گردد. پاک کردن و یا استفاده از لاک در پرونده غیر قانونی است.

اطلاعات مثبت و منفی مرتبط با موضوع در پرونده ثبت شود.

- ▶ هر چند در گواهی صادره میتوان فقط موارد ضروری را درج کرد.

محرمانه بودن اطلاعات ثبت شده رعایت شود.

- ▶ فقط افراد ذی صلاح باید امکان دسترسی به پرونده را داشته باشد.

معاينات

معاينات

اختصاصی

اختصاصی

زنان

زنان

بررسی از نظر
حاملگی

توانایی باروری زنان
(اهدا جنین و فرزند
خواندگی)

رشد جسمانی
دختران از نظر
رسیدن به سن
بلوغ

مدعی سقط
جنین ناشی از
تروما یا سقط
عمدی

معاینه پرده بکارت

ارزیابی مدارک و معاینه زنان
متقاضی سقط جنین

تنها
مورد

بررسی از نظر منوپوز

در اختلالات هویت
جنسی جهت
تغییر نام در
شناسنامه

وجود قرن
(Vaginismus)

?

اندیکاسیون

معاینه پرده

بکارت

ازدواج و طلاق

اقامت در مراکز تحت پوشش بهزیستی

عمل ترانس واژینال در افراد مونث مجرد

هایمن بدونسوراخ

Rape

فسخ نکاح از بابت قرن یا عنن

کودک آزاری

بررسی هایمن ناشی از خطا پزشکی

رد یا اثبات هایمنو رافی

خارج کردن نام همسر از شناسنامه

محدودیت ▶
زمانی جمع آوری
نمونه ها

symen

واژینال
5 روز

البسه تا سالها

دهان
یک روز

آنال 3 روز

پوست تا شسته و پاک شدن
سطح

جمع آوری نمونه ها

از هر موضوع دو سواب

- ▶ سواب ها محل های مختلف در ظروف جداگانه
- ▶ نمونه ها قبل از ارسال به آزمایشگاه کاملا خشک شده باشد. نمونه ها نم
- ▶ البسه ها مچاته نشده و حتما در پاکت کاغذی ارسال شود.
- ▶ در مواردی که ادعای بیهوشی یا خواب آلودگی دارد نمونه ادرار اخذ شود.
- ▶ قبل از نمونه برداری از سطح پوست سواب را با آب مقطر مرطوب نماییم.

